

До
Проф. д-р Янка Тянкова –
председател на
Комисията по правни въпроси
при 52-рото Народно събрание

10. 23

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Тенчо Колев Дундов,

*Професор по обща теория на правото и бивш декан на
Юридическия факултет на Софийския университет „Св.
Климент Охридски“*

За кандидатурата на доц. д-р Михаил Александров
Малчев за член на Съдийската колегия на Висшия
съдебен съвет от квотата на Народното събрание

УВАЖАЕМА ПРОФ. Д-Р ТЯНКОВА, УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ,

Смятам, че кандидатурата на доц. д-р Михаил Малчев за член на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет е изключително подходяща. Оценката ми не се основава на еднократно впечатление. Познавам неговото развитие от студентските му години, наблюдавал съм първите му стъпки като преподавател, рецензирал съм негов дисертационен труд и през годините сме разговаряли многократно за юридическото образование, правораздаването и отговорността за управлението на съдебната власт.

В университетската среда се срещат много добре подготвени студенти. По-малко са онези, които се запомнят не само с наученото, а с въпросите, които поставят, с желанието да участват и с готовността да поемат работа извън задължителното обучение. Когато бях декан на Юридическия факултет, Михаил Малчев се отличаваше именно като буден и ангажиран студент. Той участваше в студентски дейности и научни инициативи, търсеше допир с различни области на правото и проявяваше онази интелектуална любознателност, без която юридическото образование лесно се свежда до запаметяване на правила.

Завършването на университета обикновено прекъсва непосредствената връзка с факултета. При него то постави начало на нов етап. Михаил Малчев продължи да посещава университета и започна да води семинарни занятия по гражданскоправни дисциплини. Така той се върна в аудиторията не само като бивш студент, а като млад юрист, който носеше отговорност да обяснява правото на следващите поколения. Още тогава правеше впечатление способността му да свързва абстрактната правна

конструкция с конкретния житейски спор и да представя различните разрешения, преди да обоснове собственото си становище.

Рецензирането на дисертационния му труд ми даде възможност да се запозная отблизо с начина му на научна работа. Изследването върху правото на наследяване и иска за наследство не беше механично подреждане на чужди тези. То съдържаше ясно формулирани проблеми, добросъвестно изследване на доктрината и практиката и самостоятелни изводи. По отделни въпроси можеше да се спори — както е естествено за всяко сериозно научно съчинение, — но позициите бяха аргументирани и отворени към критика. Именно това отличава научното мислене от увереното повтаряне на готов отговор.

През следващите години разговорите ни все по-често засягаха състоянието на юридическото образование и проблемите на правораздаването. В тях Михаил Малчев не свеждаше всяко затруднение до необходимост от законодателно изменение. Той умееше да различи нормативния дефицит от неправилното прилагане на действащото право, организационната слабост от личната отговорност и отделния неблагоприятен случай от устойчивия системен проблем. Това разграничаване е съществено, защото реформа, която не е установила причината, обикновено произвежда нови правила, но не и по-добър резултат.

Представената концепция от кандидата потвърждава и развива тези мои впечатления. Тя е обхватна, добре структурирана и стъпва върху реалните правомощия на Съдийската колегия. В нея съдебното управление не е разглеждано като администрация, откъсната от правораздаването, а като система от решения, която трябва да създава условия съдията да бъде независим, компетентен и способен да се произнесе в разумен срок. Това е правилна отправна точка: качеството на правосъдието зависи не само от текста на закона и личните качества на съдията, но и от институционалната среда, в която той изпълнява своята функция.

От гледище на общата теория на правото особено ценна е връзката между законност, аргументираност и легитимност. Решението на Висшия съдебен съвет не става убедително само защото е взето от компетентен орган и с необходимото мнозинство. То трябва да почива на установени факти, да прилага еднакъв стандарт към сходните случаи и да съдържа мотиви, които позволяват публична проверка. Предложенията за предварително известни критерии, публичен календар на кадровите процедури, проследяване на сроковете и отчет за изпълнението превръщат това разбиране в конкретен модел на управление. Концепцията свързва независимостта с отчетност, без да допуска последната да се превърне в подчинение или дисциплинарен контрол върху вътрешното убеждение на съдията. Ясната позиция, че членът, избран от Народното събрание, не получава представителен мандат от политическа сила, е принципно необходима. Политическият начин на избор не може да променя съдържанието на конституционната функция.

Високо оценявам и вниманието към юридическото образование. Предложенията за съдържателни практически стажове на студентите в съдилищата, взаимодействие с юридическите факултети и продължаващо професионално обучение показват разбиране, че качеството на правосъдието се подготвя много преди назначаването на първата магистратска длъжност. Съдебната система има интерес от млади юристи, които могат да аргументират, да изслушват и да различават правния принцип от удобното разрешение.

Не приемам, че положителното становище изисква съгласие с всяка подробност на една управленска програма. Част от предложените мерки неизбежно ще трябва да бъдат обсъждани, прецизирани и подкрепени от мнозинство в колегиалния орган. За мен по-същественото е, че концепцията разкрива устойчив начин на мислене: проблемът се назовава точно, причините се разграничават, правомощието се установява и едва тогава се предлага средство за действие. Кандидатът не обещава едноличен резултат там, където законът изисква колективно решение, но поема лична отговорност за позициите, които ще предлага и защитава.

Дългият период, през който познавам доц. д-р Михаил Малчев, ми позволява да оценя не само натрупаните знания, но и последователността в тяхното приложение. Той съчетава практическата работа на съдията с преподавателска и научна дейност, проявява уважение към различното професионално мнение и търси аргумент, а не удобна подкрепа. Представената концепция показва обоснована визия за развитие на съдебната система и за по-ефективно, предвидимо и отговорно управление на съдебната власт.

Изложеното ми дава увереност, че доц. д-р Михаил Александров Малчев притежава всички необходими качества за член на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, поради което подкрепям неговата кандидатура.

гр. София, 08.10.2026 г.

.....
(проф. д-р Тенчо Колев)